

Lausunto Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän toiminnan kehittämistä

509/00.03.01/2017

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.05.2018 § 20

Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen

Lastensuojelukuntayhtymän hallitus pyytää jäsenkunnilta 15.6.2018 mennessä lausuntoa, jossa jäsenkunta esittää näkemyksensä kuntayhtymän lähivuosien toiminnan kehittämistarpeista. Lisäksi kuntayhtymä toivoo tietoa siitä, kuinka paljon kunta todennäköisesti tulee käyttämään eri palveluja. Pöytäkirjan liitteenä on lausuntopyyntö.

LIITE B1, SOTE-LTK 17.5.2018

Kuntayhtymällä on kolme 7 hoitopaikan perhetukikeskusta (Halikko, Kaarina ja Raisio) joista kahdessa (Halikko ja Kaarina) on lisäksi yksi perhepaikka. Hoidosta ja kasvatustyöstä vastaavat koulutetut ammattihenkilöt, joiden tukena on erityiskoulutuksen saaneita sosiaali-, kasvatus- ja perhetyön erityistyöntekijöitä.

Vuoden 2017 aikana Naantali on käyttänyt kuntayhtymän sijaishuollon palveluja 1 845 hoitopäivää (vuonna 2016: 1 569 hoitopäivää) ja palvelun käyttö jatkuu edelleen.

Kiireellisten sijoitusten määrät ovat olleet viimeisten vuosien aikana laskussa, kun taas avohuollon tukitoimena toteutettujen sijoitusten määrä on lisääntynyt. Sijoitusten sisällössä on korostunut lapsen ja perheen tilanteen arviointi.

Taloudellisesti kuntayhtymä saavutti hyvän tuloksen. Sijaishuoltoyksiköiden keskimääräinen käyttöaste on ollut 104,2 % ja hoitopäiviä kertyi yhteensä 10 619 kpl. Tilinpäätöksen mukaan jäsenkunnilta perittyjä maksuja palautetaan yhteensä noin 443 000 €. Naantalien kaupungin saama osuus palautuksista on 65 742,05 €.

Kuntayhtymän suunnitelmassa vuosille 2018 - 2020 sijaishuoltopalvelujen tuottamisen osalta kuntayhtymä on valmis edelleen räätälöimään jäsenkuntien tarpeiden mukaisesti erilaisia tukipalveluja (perhetyötä, neuropsykiatrista valmennusta, ammatillista tukihenkilöpalvelua ja jälkihuoltoa).

Hallitus on pyytänyt jäsenkuntia antamaan 15.6.2018 mennessä lausuntonsa, jossa toivotaan, että jäsenkunta antaa vastauksensa kuntayhtymän esittämiin viiteen kysymykseen. Naantalien kaupungin lapsiperheiden sosiaalityö antaa alla olevat vastaukset Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymälle.

Naantalın kaupunki esittää näkemyksensä kuntayhtymän lähivuosien kehittämistarpeisiin:

1. Kuntayhtymän hallituksen toimenpiteet kustannusrakenteen korjaamiseksi ovat olleet oikean suuntaisia ja kuntayhtymä on onnistunut perustehdänsä hoitamisessa pyrkimyksenä mahdollisimman korkea käyttöaste yksiköissään. Tätä strategiaa tulee jatkossakin noudattaa. Naantalın kaupungin lapsiperheiden sosiaalityö on tyytyväinen saatuihin palveluihin ja yhteistyö kuntayhtymän kanssa on sujunut hyvin. Naantalın kaupungin strategian mukaisesti tullaan lastensuojelutarpeissa käyttämään ensisijaisesti aina perhehoitoa. Kuntayhtymän tulee arvioida oman toiminnan tulevaisuus heti kun sote-lainsäädännöstä on käytettävissä eduskunnan päätökset.

2. Naantalın ennuste siitä, kuinka paljon kunta tulee todennäköisesti tarvitsemaan sijaishuoltopalveluista kiireellisiä sijoituksia ja huostaanoton aikaisia sijaishuoltoa sekä avohuollon tukitoimena toteutettu sijoitus:

Sijaishuollon kustannukset ovat jatkaneet kasvuaan erityisesti laitoshoidossa. Sijoitushoitopäivien kasvua on erityisesti laitoshoidossa, koska laitoshoitoon sijoitetut lapset tarvitsevat yhä enenevässä määrin erityistä tukea ja huolenpitoa ja perhesijoitukset eivät heidän kohdallaan tule kysymykseen. Lisäksi lapsia on jouduttu siirtämään perhehoidosta laitoshoitoon.

Kiireellisiä sijoituksia tehtäessä pyritään jo alusta asti sijoittamaan lapset ja nuoret heidän tarvettaan vastaaviin sijaishuoltopaikkoihin, jotta sijaishuoltopaikan muutospäätöksiä ei sijaishuollon aikana tarvitsisi tehdä. Perheitä on saatu pääasiassa Sijaishuoltoyksikön kautta, mutta myös yksityisiä palveluntuottajia on käytetty.

Huostaanottoja laitoksiin tehdään pääsääntöisesti niiden nuorten osalta, jotka tarvitsevat paljon tukea arkielämän hallintaan ja koulunkäyntiin ja sijoitukset pyritään tekemään vain tarpeen vaatimaksi ajaksi. Tällöin on tärkeää, että sijoitettavalla laitoksella on hyvät yhteydet kouluun. Lisäksi laitoksiin sijoitettavat lapset ja nuoret tarvitsevat usein paljon psykiatrasta osaamista.

Huhtikuun loppuun 2018 mennessä Naantalın perhepalvelut on ottanut vastaan yhteensä 183 ilmoitusta lastensuojelun tarpeesta (LsL 25 §) ja 22 yhteydenottoa sosiaalihuoltolain mukaisen tuen tarpeen arvioimisesta (LsL 25 a §). Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia on vastaanotettu yhteensä 8. Huhtikuun lopussa 2017 LsL:n mukaisten ilmoitusten kokonaismäärä oli 187.

3. Naantalın arvio perhekuntoutuksen tarpeesta:

Sijoituspaikka pyritään pienempien lasten osalta etsimään perhehoidosta heti, jotta sijoitusten aikana välttäisiin sijaishuoltopaikan muutospäätöksiltä ja lapset voisivat koko sijaishuollon keston asua samassa paikassa. Naantalissa ei ole perhekuntoutustarve noussut kovin merkittäväksi.

4. Naantalin arvio avohuollon perhetyön tarpeesta kuntayhtymän tuottamana:

Naantalin lastensuojelussa avohuollon perhetyön resurssit ovat tällä hetkellä riittävät. Kuntayhtymän palveluita tarvittaisiin lähinnä virka-ajan ulkopuolisiin käynteihin, joskin kunta on lisännyt myös virka-ajan ulkopuolista omaa palvelua.

5. Naantalin arvio muiden palveluiden (esim. neuropsykiatrinen valmennus, ammatillinen tukihenkilöpalvelu, valvottu tapaaminen tai lasten lyhyet tukijaksot perhetukikeskuksissa) tarpeesta:

Ammatillisten tukihenkilöiden ja tukiperheiden tarve on kasvanut, mikä lisää kustannuspainetta lastensuojelun avohuollossa ja sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa. Naantalin kaupunki on järjestänyt omalle aikuis-sosiaalityön ja perhepalvelujen henkilöstölle neuropsykologisen koulutuksen, jolloin valmiudet Naantalissa ovat parantuneet.

Kuntien vastuulle ovat tulleet myös käräjäoikeuden vahvistamat valvotut ja tuetut tapaamiset. Tämän palvelun tuottaminen yksinomaan kunnan omana työnä on haasteellista ja ostopalveluina kustannuksiltaan kallista. Valvotut ja tuetut tapaamiset on pystytty pääosin toteuttamaan kunnan omana työnä, mutta iltaan tai viikonloppuun sijoittuviin tapaamisiin on jouduttu käyttämään ostopalvelua.

Lapsiperheiden moniammatillinen tiimi on pääosin tehnyt lasten huollosta ja tapaamisesta annetun lain 16 §:n mukaiset olosuhdeselvitykset, vanhemmuuden arviot, lastensuojelutarpeen kartoitukset sekä perheiden jälleen yhdistämiseen liittyvät arvioinnit ja kartoitukset omana työnä. Omana työnä tehtävää palvelun ohjausta ja moniammatillista osaamista on toteutettu kustannustehokkaasti.

PERUSTURVAJOHTAJA:

Naantalin sosiaali- ja terveyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että em. esittelytekstissä oleva lausunto annetaan Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän hallituksen käyttöön ja toteaa, että palvelujen ostossa noudatetaan aikaisempien vuosien linjaa ja lisäksi kuntayhtymän hallituksen ja johtavien viranhaltijoiden tulee aktiivisesti jatkaa yhteistyötä maakunnan sote-valmisteluorganisaation kanssa.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 28.05.2018 § 213

Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän lausuntopyyntö on liitetty esityslistaan (KH 28.5.2018).

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus päättää antaa Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymälle seuraavan lausunnon:

Näkemyks kuntayhtymän lähivuosien toiminnan kehittämistarpeista

Kuntayhtymän hallituksen toimenpiteet kustannusrakenteen korjaamiseksi ovat olleet oikean suuntaisia ja kuntayhtymä on onnistunut perustehtävänsä hoitamisessa pyrkimyksenä mahdollisimman korkea käyttöaste yksiköissään. Tätä strategiaa tulee jatkossakin noudattaa. Naantalin kaupungin lapsiperheiden sosiaalityö on tyytyväinen saatuihin palveluihin ja yhteistyö kuntayhtymän kanssa on sujunut hyvin. Naantalin kaupungin strategian mukaisesti tullaan lastensuojelutarpeissa käyttämään ensisijaisesti aina perhehoitoa. Kuntayhtymän tulee arvioida oman toiminnan tulevaisuus heti, kun sote-lainsäädännöstä on käytettävissä eduskunnan päätökset.

Ennuste siitä, kuinka paljon kaupunki tulee todennäköisesti tarvitsemaan sijaishuoltopalveluista kiireellisiä sijoituksia, huostaanoton aikaista sijaishuoltoa sekä avoimuksen tukitoimena toteutettua sijoitusta

Sijaishuollon kustannukset ovat jatkaneet kasvuaan erityisesti laitoshoidossa. Sijoitushoitopäivien kasvua on erityisesti laitoshoidossa, koska laitoshoitoon sijoitetut lapset tarvitsevat yhä enenevässä määrin erityistä tukea ja huolenpitoa ja perhesijoitukset eivät heidän kohdallaan tule kysymykseen. Lisäksi lapsia on jouduttu siirtämään perhehoidosta laitoshoitoon.

Kiireellisiä sijoituksia tehtäessä pyritään jo alusta asti sijoittamaan lapset ja nuoret heidän tarvettaan vastaaviin sijaishuoltopaikkoihin, jotta sijaishuoltopaikan muutospäätöksiä ei sijaishuollon aikana tarvitsisi tehdä. Perheitä on saatu pääasiassa sijaishuoltoyksikön kautta, mutta myös yksityisiä palveluntuottajia on käytetty.

Huostaanottoja laitoksiin tehdään pääsääntöisesti niiden nuorten osalta, jotka tarvitsevat paljon tukea arkielämän hallintaan ja koulunkäyntiin ja sijoitukset pyritään tekemään vain tarpeen vaatimaksi ajaksi. Tällöin on tärkeää, että sijoitettavalla laitoksella on hyvät yhteydet kouluun. Lisäksi laitoksiin sijoitettavat lapset ja nuoret tarvitsevat usein paljon psykiatrista osaamista.

Huhtikuun 2018 loppuun mennessä Naantalin perhepalvelut on ottanut vastaan yhteensä 183 ilmoitusta lastensuojelun tarpeesta (LsL 25 §) ja 22 yhteydenottoa sosiaalihuoltolain mukaisen tuen tarpeen arvioimisesta (LsL 25 a §). Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia on vastaanotettu yhteensä 8. Huhtikuun 2017 lopussa LsL:n mukaisten ilmoitusten koko-

naismäärä oli 187.

Arvio perhekuntoutuksen tarpeesta

Sijoituspaiikka pyritään pienempien lasten osalta etsimään perhehoidosta heti, jotta sijoitusten aikana välttyttäisiin sijais-huoltopaikan muutospäätöksiltä ja lapset voisivat koko sijais-huollon keston asua samassa paikassa. Naantalissa ei ole perhekuntoutustarve noussut kovin merkittäväksi.

Arvio avohuollon perhetyön tarpeesta kuntayhtymän tuottamana

Naantalın lastensuojelussa avohuollon perhetyön resurssit ovat tällä hetkellä riittävät. Kuntayhtymän palveluita tarvittaisiin lähinnä virka-ajan ulkopuolisiin käynteihin, joskin kunta on lisännyt myös virka-ajan ulkopuolista omaa palvelua.

Arvio muiden palveluiden (esim. neuropsykiatrinen valmennus, ammatillinen tukihenkilöpalvelu, valvottu tapaaminen tai lasten lyhyet tukijaksot perhetukikeskuksissa) tarpeesta

Ammatillisten tukihenkilöiden ja tukiperheiden tarve on kasvanut, mikä lisää kustannuspainetta lastensuojelun avohuollossa ja sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa. Naantalın kaupunki on järjestänyt omalle aikuissosiaalityön ja perhepalvelujen henkilöstölle neuropsykologisen koulutuksen, jolloin valmiudet Naantalissa ovat parantuneet.

Kuntien vastuulle ovat tulleet myös käräjäoikeuden vahvistamat valvotut ja tuetut tapaamiset. Tämän palvelun tuottaminen yksinomaan kunnan omana työnä on haasteellista ja ostopalveluina kustannuksiltaan kallista. Valvotut ja tuetut tapaamiset on pystytty pääosin toteuttamaan kunnan omana työnä, mutta iltaan tai viikonloppuun sijoittuviin tapaamisiin on jouduttu käyttämään ostopalvelua.

Lapsiperheiden moniammatillinen tiimi on pääosin tehnyt lasten huollosta ja tapaamisesta annetun lain 16 §:n mukaiset olosuhdeselvitykset, vanhemmuuden arviot, lastensuojelutarpeen kartoitukset sekä perheiden jälleen yhdistämiseen liittyvät arvioinnit ja kartoitukset omana työnä. Omana työnä tehtävää palvelun ohjausta ja moniammatillista osaamista on toteutettu kustannustehokkaasti.

Kaupunginhallitus toteaa, että palvelujen ostossa noudatetaan aikaisempien vuosien linjaa. Lisäksi kuntayhtymän hallituksen ja johtavien viranhaltijoiden tulee aktiivisesti jatkaa yhteistyötä maakunnan sote-valmisteluorganisaation kanssa.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle.